

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Полтавський державний аграрний університет
Освітня програма	54547 Право
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	081 Право

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

03.12.2024 р.

Справа № 2017/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 08 "Право" у складі:

Великанова Марина Миколаївна – головуючий,
Беніцький Андрій Сергійович,
Гуржій Тарас Олександрович,
Дешко Людмила Миколаївна,
Джафарова Олена В`ячеславівна,
Зверев Євген Олександрович,
Карнаух Богдан Петрович,
Корнута Людмила Михайлівна,
Марін Олександр Костянтинович,
Мочульська Марта Євгенівна,
Музика-Стефанчук Оксана Анатоліївна,
Процько Максим Ігорович,

за участі запрошених осіб:

Кальян Олександр Сергійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Полтавський державний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	54547
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ГЕР констатує, що ОП дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» у галузі знань 08 «Право», який затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р., № 643. Освітньо-професійна програма (ОП) «Право» орієнтована на досягнення результатів навчання, передбачених стандартом вищої освіти, та цілком забезпечується переліком обов'язкових освітніх компонентів, кожна з яких має свою проекцію у вигляді результатів навчання відповідної навчальної дисципліни. Аналіз матриць у профілі ОП, та також силабусів обов'язкових ОК свідчить про можливість досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право рівнем підготовки магістрів.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ГЕР констатує, що ОП має чітко сформульовані цілі, які повною мірою відповідають місії та стратегії ПДАУ. Місія та стратегія реалізуються через мету ОП, її предметну галузь, інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

ГЕР підтримує висновок ЕГ. ЗВО корегує проектну діяльність та подальше удосконалення ОП з урахуванням потреб стейкхолдерів. Зокрема, під час інтерв'ювання ЕГ при зустрічі з роботодавцями отримані свідчення про таке залучення до обговорення ОП. Однак, серед наданих ПДАУ рецензій на ОПП не були представлені представники роботодавців, а саме правоохоронних органів. Рекомендовано гаранту ОПП залучити правоохоронні органи щодо оцінювання профілю ОП та відповідних ОК, що дозволить посилити змістовну складову освітньо-професійної програми.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ГЕР підтримує висновок ЕГ. За результатами вивчення відомостей самооцінювання, звіту ЕГ, змісту ОП, думок роботодавців, висловлених у відповідних відгуках, мета ОП та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту у проєкції на специфіку підготовки здобувачів вищої освіти. Гарантом та проєктною групою було здійснено вивчення досвіду за аналогічними вітчизняними та іноземними ОП. Регіональний контекст реалізується через навчальні компоненти ОП, зокрема в темі «Сталий розвиток сільських територій у контексті розбудови громад Полтавщини».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг обов'язкових компонентів, які спрямовані на забезпечення результатів навчання визначених стандартом за спеціальністю 081 Право становить 66 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг вибіркового компонентів становить 24 кредити ЄКТС. ОП «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що затверджений Наказом МОН України №643 від 20.07.2022.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОП за внутрішньою структурою (необхідні реквізити, передмова, опис предметної сфери, фокус програми, мета, характеристика ОП, передумови для вступу, придатність випускника до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, перелік компетентностей та програмних результатів навчання, ресурсне забезпечення, форми атестації, форми та система оцінювання тощо) відповідають встановленим вимогам. ОП містить структурно-логічну схему, яка свідчить про взаємопов'язаність освітніх компонентів, їх адекватну послідовність. Структурно ОП складається з обов'язкових компонентів – 66 кредитів ЄКТС (з них 24 кредити ЄКТС виділено на практичну підготовку) та вибіркового компонентів – 24 кредитів ЄКТС. Загалом 63 кредитів ЄКТС з 66 обов'язкових ОК відповідає предметній області спеціальності 081 «Право», що повністю відповідає стандарту вищої освіти. Забезпечення досягнення компетентностей та результатів навчання ОП підсилюється вибірковою складовою, а саме вибілковими ОК. Варто відзначити, що структура ОК обов'язкової складової є логічною і послідовною. ОП включає два види практики – стажування з фаху (24 кредити ЄКТС), яке розподілене протягом двох семестрів. Слід підтримати ЕГ, що гаранту ОП необхідно розширити тематику курсових робіт в межах ОК9 до інших галузей права, таких як аграрне, земельне та екологічне право та інші, це підкреслить унікальність освітньої програми, сприяючи підготовці фахівців з ширшим спектром знань і компетентностей.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП «Право» відповідає предметній області, визначеній для спеціальності 081 «Право», що підтверджується аналізом обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, а також здатна задовольнити індивідуальні освітні запити здобувача освіти.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ГЕР підтримує висновок ЕГ. ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Навчальний план відповідає ОП. Обсяг навчальних занять у загальному обсязі навчальних дисциплін, та обсяг навчального навантаження протягом навчального року відповідає вимогам п. 14 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту». ОП у своїй структурі містить акцент на практичну підготовку здобувачів, передусім, відповідно до ОК 11 та ОК 12 (практикоорієнтованими стажуваннями з фаху). Програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, що мають у своєму змісті практичні кейси підготовки, вирішення яких здійснюється під час практичних занять з відповідної ОК. Для ефективного забезпечення практикоорієнтованості до викладання на ОП залучаються фахівці-практики.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що правила прийому до Полтавського державного аграрного університету у 2024 році (<https://bit.ly/3RNpCzq>) відповідають Порядку прийому для здобуття вищої освіти в 2024 році (Наказ МОН від 06 березня 2024 року № 266). Прийом на навчання за освітньою програмою здійснюється на конкурсній основі незалежно від джерел фінансування. Правила прийому на навчання до ПДАУ чіткі, зрозумілі й не містять дискримінаційних положень, не мають обмежень для осіб з особливими освітніми потребами.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що процедура визнання та перерахування результатів навчання здобувачів вищої освіти визначена в нормативних документах ПДАУ, зокрема: Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ (<http://surl.li/bpvlxh>), Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в ПДАУ (<http://surl.li/duiqbs>). Питання академічної мобільності вирішуються через співпрацю та взаємний обмін студентами на основі двосторонніх міжуніверситетських договорів. Під час роботи ЕГ підтверджено, що здобувачі вищої освіти денної форми навчання другого (магістерського) рівня вивчали дисципліну «Верховенство права» в Полтавському інституті економіки і права Університету «Україна» (на основі академічних довідок, виданих Полтавським інститутом економіки і права Університету «Україна» від 26.05.2024 р. № 11193 та № 11192, було підтверджено успішне опанування освітнього компоненту, а ПДАУ відповідно - визнання цих результатів).

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і

зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ засвідчує, що в ПДАУ діє Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті з.в.о. ПДАУ (<http://surl.li/goelsu>). Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті дозволяється для ОК, що починають опановуватися з другого семестру (1 курсу) та проводиться до початку семестру, у якому згідно з НП та робочим навчальним планом відповідної ОП передбачено його вивчення, та здійснюється рішення приймається комісією з визнання та перезарахування результатів навчання на основі підтверджуючих документів, співбесіди або іншого контрольного заходу.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Заявлені в ОП форми та методи навчання в цілому дозволяють досягти заявлених цілей освітньої програми.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

ГЕР підтримує висновок ЕГ. На офіційному сайті Університету представлено затверджену ОП, програму атестації, наскрізну програму практик, методичні рекомендації до виконання курсової роботи, перелік дисциплін, силабуси (<http://surl.li/vlwfsz>). Розклад занять, журнали з примітками щодо присутності та оцінювання підготовки до занять доступні для кожного здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління (АСУ) (<http://surl.li/ldgfc>). Складові навчально-методичного забезпечення ОК розміщені в електронному вигляді на сайті університету (<http://surl.li/qoxngv>) та платформі Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua/>), а у друкованому – на відповідній кафедрі. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти встановлено, що кожен викладач на першому занятті ознайомлює студентів з цілями, програмними результатами навчання, структурою навчальної дисципліни, критеріями оцінювання, формами поточного та підсумкового контролю, рекомендованими джерелами інформації тощо.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ. У межах реалізації ОПП простежуються різні форми імплементації дослідницького компоненту. Так, ОП передбачає формування загальних компетентностей (ЗК1; ЗК2; ЗК 3) та ПРН (ПРН 3 ,4, 6, 7,8,12), які сприятимуть формуванню у здобувачів дослідницьких умінь і навичок. Передбачено вивчення нормативної ОК «Етичні вимоги до правничої професії, комунікативна та наукова культура юриста», що покликана сформувати у здобувачів у тому числі навички дослідницької роботи, володіння методологічним інструментарієм, тощо (реалізуються ЗК 1, 2, ПРН 1, 7). Передбачено вибірково навчальну дисципліну «Методологія та організація наукових досліджень», що також сприяє створенню умови та можливості для подальшої успішної наукової діяльності здобувачів. ОП передбачено виконання курсової роботи як самостійного дослідження, присвяченого актуальним проблемам цивільного та господарського процесів (ОК 9). У свою чергу ЕГ звертає увагу, що виконанню курсової роботи передбачено окреме ОК, але проблематика написання таких робіт обмежується проблемами цивільного та господарського процесів. Ефективність поєднання навчання і досліджень у процесі реалізації ОП забезпечується завдяки таким активностям: 1) підготовка та публікація статей у наук. фах. виданнях у співавторстві з викладачами кафедри (<http://surl.li/tltez>); 2) участь у міжн., всеукр. та регіональних науково-практ., студ. конференціях (<http://surl.li/uthinv>; <http://surl.li/tsqbcn>; <http://surl.li/bgbcxq>); 3) участь у наук. студ. гуртку «Правовий диспут» (<http://surl.li/udfpcb>); 4) участь у реалізації наукової тематики кафедри «Трансформація правової системи України в сучасних умовах» № 0123U104194. Результат – підготовка та публікація тез доповідей і статей, участь у круглих столах та конференціях (<http://surl.li/lldryd>); 5) інформаційно-пошукова діяльність при написанні рефер., есе, курс. робіт, звітів вироб. практик, підготовці до занять.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість простежити алгоритм оновлення ОК ОП. НПП, які забезпечують викладання дисциплін на ОП, погоджують зміст ОК із групою забезпечення спеціальності. Оновлення змісту ОК відбувається в кінці попереднього семестру. Щорічно перегляд змісту ОК обговорюється на засіданнях кафедри та схвалюється групою забезпечення спеціальності. Ініціаторами оновлення змісту ОП, ОК виступають

науково-педагогічні працівники, розробники ОП, здобувачі та роботодавці, інші стейкхолдери, що підтверджено під час інтерв'ювання ЕГ різних фокус-груп та в аналізі результатів анкетування здобувачів (<http://surl.li/aaykxw>), Узагальнення пропозицій та зауважень стейкхолдерів ПДАУ. Усі зацікавлені особи можуть надати відгуки та пропозиції на ОП (<http://surl.li/jzthev>) Удосконалення змісту ОК також відбувається після проходження викладачами міжнародних стажувань, наукових досліджень НПП, вітчизняних і зарубіжних наукових розробок та практик. Зміни до змісту ОК ОК 8, ОК 10 було внесено після проходження Кальян О., Дубович О., Купчення Л. у 2022 р. міжнародного стажування «Покращення цифрових компетентностей у віртуальній освіті: виклики в умовах кризи» на платформі онлайн-курсів в Університеті прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) (<http://surl.li/kfxka>, <http://surl.li/kfxkg>, <http://surl.li/kfxkl>). Такі підходи до оновлення ОК підтверджується результатами співбесід у різних фокус-групах (НПП, адміністрація ЗВО, стейкхолдери).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Інтернаціоналізація освітньої діяльності в ПДАУ здійснюється відповідно до Статуту університету (розділ 10 «Міжнародна діяльність»), Стратегія інтернаціоналізації Полтавського державного аграрного університету до 2025 року (<http://surl.li/gyeipz>). та «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в ПДАУ (<http://surl.li/duiqbs>). Університет активно розвиває міжнародне співробітництво через двосторонні та багатосторонні угоди, в мажах яких викладачі та здобувачі мають можливість проходити закордонні стажування, проводити наукові дослідження, брати участь у міжнародних проектах, слухати гостьові лекції тощо (<http://surl.li/xclmqw>). У ПДАУ функціонують відділ міжнар. зв'язків, що здійснює організацію співпраці із закорд. ЗВО, освітніми і наук. устан. (<https://bit.ly/3Brykoo>), Центр міжнар. освіти (<https://bit.ly/3oONpbT>), Центр європ. освіти та іноз. мов (<https://bit.ly/3vswpF6>), що сприяє інтернаціоналізації освіти.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що перевірка досягнення ПРН у межах навчальних дисциплін ОП здійснюється на основі розроблених нормативних документів ПДАУ: Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ (<http://surl.li/vwbumv>); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/jsixst>); Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в ПДАУ (<http://surl.li/pmsjcd>); Методичні рекомендації з розроблення освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми I-III рівнів вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/yderur>); Методичних рекомендацій щодо розробки силябусу навчальної дисципліни в ПДАУ (<http://surl.li/gngvnt>); Положення про роботу програму навчальної дисципліни в ПДАУ (<http://surl.li/dikjnw>); Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/lifcyt>); Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ПДАУ (<http://surl.li/ssjnvq>); Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти ПДАУ (<http://surl.li/etxlgly>); Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ (<http://surl.li/opxfls>); Програми атестації здобувачів вищої освіти <http://surl.li/uvyokc>. Результати поточного та підсумкового контролю фіксуються в електронному журналі в Кабінеті викладача (<http://surl.li/swvgqi>). У РПНД розміщено інформацію щодо форми контролю результатів навчання, схеми нарахування балів і критеріїв оцінювання результатів навчання відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/lifcyt>). Отже, форми контролю та критерії є чіткими, зрозумілими і прийнятними для здобувачів вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що форма підсумкової атестації ОП корелює із чинним стандартом за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 081 Право у формі ЄДКІ у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (<http://surl.li/gpqrqs>) та відповідно до програми ЄДКІ за спец. Право та Міжнародне право затвердженої МОН України (<http://surl.li/phaaem>). Загальний результат складання ЄДКІ з результатом «склав» у 2023 р. становить 92,5 %, що свідчить про високу якість результатів навчання здобутих протягом опанування ОП та сформованість компетентностей за спеціальністю. Крім того, окремі категорії здобувачів, зокрема здобувачі заочної форми, які є військовослужбовцями (у відповідності до листа МОНУ від 17.10.23 р.), проходять атестацію без проведення ЄДКІ у формі, визначеній закладом освіти, тобто відповідно до програми атестації ЗВО Рекомендовано розробити відповідну Програму атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 081

«Право» СВО «Магістр» в частині атестації окремих категорій здобувачів, зокрема здобувачі заочної форми, які є військовослужбовцями.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що локальні документи ПДАУ у процесі реалізації принципів АД, оприлюднені на сайті університету <http://surl.li/joguna>. Етичні принципи та правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу ПДАУ висвітлені у п.9 Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/evqfii>), п.11 Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<http://surl.li/qdqzuo>). Ствердженню академічної доброчесності в освітній спільноті ПДАУ сприяють Кодекс АД (<http://surl.li/qsdqix>) Кодекс про етику викладача та з.в.о. (<http://surl.li/bejgv>), Положення про групу сприяння АД (<http://surl.li/ewnkg>), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<http://surl.li/zsmbgv>), Порядок перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/bxrogf>), Положення про комісію з АД (<http://surl.li/ewnoa>). Для підвищення якості вищої освіти та формування високої академічної культури в ПДАУ створена Комісія з етики та управління конфліктами (<http://surl.li/eodrt>). Для популяризації академічної доброчесності та протидії порушенням академічної доброчесності ЗВО здійснює комплексні заходи: інформування здобувачів вищої освіти про важливість дотримання академічних норм шляхом ознайомлення з положеннями про АД, де чітко визначені принципи, яких слід дотримуватися, і розкрита відповідальність за можливі порушення (<http://surl.li/beknr>, <http://surl.li/bzepc>); технологічна співпраця в рамках роботи ПО Turnitin (США) (<http://surl.li/kdgrbrh>), ТОВ "Плагіат" (<http://surl.li/wrdyut>), яка передбачає антиплагіатну експертизу академічних текстів.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Науково-педагогічні працівники, задіяні до реалізації ОП, відповідають рівню академічної та професійної кваліфікації, необхідному для забезпечення досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Викладання освітніх компонентів здійснюють 9 науково-педагогічний працівник, у процентному співвідношенні – кандидатів наук – 67 % та докторів наук -33 %.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Процедури конкурсного добору НПП здійснюється відповідно до Статуту ПДАУ (<http://surl.li/yfvote>) та Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ПДАУ (<http://surl.li/hfmiiz>), що забезпечує реалізацію принципу кадрової автономії. Як зазначають ЕГ під час інтерв'ювання фокус-групами адміністрації ЗВО, НПП, адміністративним персоналом підтверджено факт відкритого обговорення кандидатур на засіданнях кафедри, інституту, конкурсній комісії та Вченій раді ЗВО як інструмент прозорості конкурсного добору викладачів, а також відзначають роль гаранта відповідної ОП під час визначення академічної та професійної кваліфікації претендента під час конкурсного добору. Рекомендовано внести зміни до зазначеного Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ПДАУ в частині введення до складу конкурсної комісії Гаранта ОП, що сприятиме забезпеченню потрібного рівня професіоналізму НПП для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

ПДАУ залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу через їх залучення до роботи над розробкою ОП. Представники роботодавців входять до складу робочої групи з розробки ОП. ЕГ встановила безпосереднє залучення роботодавців з належним досвідом у галузі права до організації та реалізації освітнього процесу, що є реальним та має системний характер. Інформацію про залучення роботодавців до освітнього процесу розміщено на сторінці кафедри на офіційному сайті ЗВО та у соціальній мережі (<http://surl.li/aniryf>). Рекомендовано: 1) включити роботодавців до складу Вченої ради університету, що надасть можливість безпосередньо брати участь в організації та реалізації освітнього процесу; 2) залучити роботодавців до рецензування робочих програм освітніх компонентів професійного спрямування (аналіз робочих програм навчальних дисциплін розміщених на сайті університету свідчить про відсутність зовнішнього рецензування останніми).

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Аналіз документів та інтерв'ювання різних фокус-груп (адміністрація ЗВО, НПП, адміністративний персонал) дають можливість встановити, що у ЗВО визначено процедуру, форми та умови підвищення кваліфікації НПП. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП відповідно до фокусу ОП, співпрацюючи із вітчизняними та зарубіжними організаціями, укладаючи відповідні угоди, застосовуючи засоби морального та матеріального заохочення.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Аналіз відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ дає можливість вказати, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми «Право» відбувається відповідно до локальних актів Полтавського державного аграрного університету: Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/vbwnwk>); Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті в ПДАУ (<http://surl.li/fsxwyk>); Методичні рекомендації з розроблення освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми I-III рівнів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/cktslu>); Положення про моніторинг якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/gysvxo>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У Полтавському державному аграрному університеті діють органи студентського самоврядування на підставі Положенням про студентське самоврядування ПДАУ (<https://bit.ly/3J1Wz7d>). Органи студентського самоврядування ПДАУ сприяють розвитку систем внутрішнього забезпечення якості освіти через залучення представників студентського самоврядування у обговорення та удосконалення організації освітнього процесу, внесення рекомендацій щодо змісту ОП, участі у заходах щодо забезпечення якості вищої освіти. Представники студентського самоврядування входять до складу Ради з якості вищої освіти та вченої ради ПДАУ. Експертна група під час фокус-груп з представниками студентського самоврядування засвідчила, що здобувачі підтвердили факт участі в обговоренні змін до ОП. До складу робочої групи із розробки нової редакції ОП у 2023 рр. було залучено здобувача Романчук І., а у 2024 р. Шестерікова Д., їх побажання та рекомендації було враховано при розробці проектів та затвердженні остаточних редакцій ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Із аналізу відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ, встановлено, що роботодавці співпрацюють з представниками ПДАУ та гарантом ОП «Право» та безпосередньо залучені у ролі членів робочої групи із розробки ОП та як зовнішні рецензенти (<http://surl.li/ckunke>). Вони також залучені до процесу забезпечення якості ОП шляхом надання консультацій НПП, проведення круглих столів, тренінгів, конференцій тощо.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Аналізу відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ засвідчує, що в ПДАУ здійснюється збір, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми на постійній основі кураторами та завідувачами, які оприлюднюють її серед ЗВО. Можливостями кар'єрного шляху випускників освітньої програми в ПДАУ займається відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://bit.ly/3zJmTzP>) разом з ННІ ЕУПІТ та кафедрою.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

ГЕР підтримує висновок ЕГ. Із аналізу відомостей про самооцінювання та звіту ЕГ, встановлено, що існуюча в ПДАУ система ВЗЯО є багаторівневою системою (<http://surl.li/mnoai>), моніторинг здійснюється на рівні кафедри (<http://surl.li/jxzquz>), інститутів/факультетів та на загально університетському рівні (<http://surl.li/akmgdt>). В ПДАУ реалізується практика щорічного моніторингу: професійної активності членів групи забезпечення освітнього процесу; задоволеності з.в.о. якістю освітньої діяльності за ОП, наукової діяльності, освітнього середовища, методів та форм викладання та контролю тощо; співпраці із стейкхолдерами у напрямі удосконалення ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язків учасників освітнього процесу є доступними для них, та регулюються нормативними документами ПДАУ, які розміщені на офіційному сайті. Як засвідчує ЕГ, а також безпосередньо вказано у відомостях СО для захисту прав усіх учасників освітнього процесу введено посаду омбудсмена учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3BibGaQ>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ГЕР підтримує висновок ЕГ.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувані разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації,

концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

Рекомендовано ЗВО залучити правоохоронні органи щодо оцінювання профілю ОП та відповідних ОК, що дозволить посилити змістовну складову освітньо-професійної програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ в частині необхідності розширити тематики курсових робіт в межах ОК9 до інших галузей права, таких як аграрне, земельне та екологічне право та інші, це підкреслить унікальність освітньої програми, сприяючи підготовці фахівців з ширшим спектром знань і компетентностей. ЗВО забезпечити розширення баз для проходження виробничої практики, особливо в сфері правоохоронних органів та аграрного сектору.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ГЕР підтримує висновок ЕГ в частині рекомендації адміністрації ПДАУ розглянути можливість розширення ліцензійного обсягу набору на відповідний навчальний рік.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Запровадити викладання окремих ОК або їх компонентів (окремих тем, модулів) іноземною мовою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендовано розробити відповідну Програму атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» СВО «Магістр» в частині атестації окремих категорій здобувачів, зокрема здобувачі заочної форми, які є військовослужбовцями. Посилення роботи із здобувачами щодо ретельнішого ознайомлення їх з нормативною базою ЗВО щодо процедури оскарження результатів оцінювання та алгоритмом дії в конфліктній ситуації.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендовано: 1) внести зміни до Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ПДАУ в частині введення до складу конкурсної комісії Гаранта ОП, що сприятиме забезпеченню потрібного рівня професіоналізму НПП для успішної реалізації освітньої програми; 2) включити роботодавців до складу Вченої ради університету, що надасть можливість безпосередньо брати участь в організації та реалізації освітнього процесу; 3) залучати роботодавців до рецензування робочих програм освітніх компонентів професійного спрямування (аналіз робочих програм навчальних дисциплін розміщених на сайті університету свідчить про відсутність зовнішнього рецензування останніми).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ГЕР підтримує висновок ЕГ в частині проведення роботи щодо ознайомлення здобувачів із алгоритмом дії скриньок довіри як засобу взаємодії із адміністрацією ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР підтримує висновок ЕГ в частині поглиблення форми моніторингу кар'єри випускників за спеціальністю 081 Право.

Критерій 9. Прозорість та публічність

ГЕР підтримує висновок ЕГ в частині забезпечення ознайомлення здобувачів з процедурами у випадку наявності скарг з питань організації освітнього процесу чи конфліктних ситуації протягом поточного навчального року.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 08 ID 54547.pdf</i>	MIM54c5ccHPoLOmATy+xNl3NsdSlf6yDgrHlv+7um Wg=

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ВЕЛИКАНОВА МАРИНА МИКОЛАЇВНА